

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Hotărîrii de Guvern privind modificarea unor hotărîri ale Guvernului

1. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Proiectul Hotărîrii de Guvern privind modificarea unor hotărîri ale Guvernului a fost elaborat de Ministerul Justiției în colaborare cu Administrația Națională a Penitenciarelor și are drept scop majorarea potențialului sistemului administrației penitenciare de a crea locuri de muncă pentru persoanele aflate în custodia sa, pornind de la premisa conform căreia asigurarea condițiilor ce permit antrenarea la muncă a unui număr cât mai mare de condamnați, reprezintă unul din pilonii de bază al procesului de reeducare a comportamentului infracțional.

În procesul de reeducare a condamnaților, munca reprezintă cel mai important element al dezvoltării relațiilor interumane atât în cadrul penitenciarului cât și în afara acestuia.

Munca, mijloc de resocializare și sursă „legală” de sprijin, reprezintă un punct forte de plecare pentru un deținut sau fost deținut. Astfel încât, în cazul unui eșec, riscul de recidivă se dovedește a fi foarte ridicat.

Cultura muncii este o pîrghie fundamentală pentru reabilitarea deținuților, iar pentru realizarea acesteia sunt imperios necesare crearea condițiilor, în special în ceea ce privește posibilitatea accederii la muncă în locurile de detenție a unui număr mai mare de condamnați.

Unul din scopurile pedepsei penale stabilit la art. 61 alin. (2) din Codul penal, constă în corectarea și resocializarea condamnatului. Astfel, pentru atingerea scopului stabilit, legiuitorul, în art. 171 din Codul de executare, a instituit munca social-utilă printre principalele mijloace de corijare a condamnatului.

În acest sens, potrivit reglementărilor actuale care stabilesc plafonul limită de creare a locurilor de muncă (pct. 560 din Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 și pct. 13. subpct. 12 din Regulamentul de organizare și funcționare a Administrației Naționale a Penitenciarelor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 437 din 15 mai 2018), în instituțiile penitenciare pot fi create locuri de muncă în număr de cel mult 10% din plafonul de detenție al instituției penitenciare în cauză.

Prin urmare, în sistemul administrație penitenciare care asigură detenția a circa 7330 de deținuți (conform datelor statistice la data de 01 iulie 2018), angajați la munca remunerată pentru prestarea serviciilor de deservire gospodărească sunt 703 deținuți.

Totodată, numărul deținuților angajați la munci în temeiul contractelor de prestării servicii cu agenții economici constituie 176 deținuți, ceea ce reprezintă 2,40 % din numărul total al deținuților aflați în custodia statului. În maniera reglementărilor actuale, eficiența procesului de reeducare a condamnaților este foarte redusă, iar pedeapsa penală nu își atinge scopul urmărit.

Din numărul total de condamnați aflați în custodia statului au posibilitatea efectivă de a fi încadrați la munci doar 9,59%, iar restul persoanelor deținute, din lipsa ofertelor de muncă, nu sunt implicați în procesul de reeducare la un nivel care să aducă beneficii în realizarea scopului pedepsei penale, fapt care implicit influențează asupra gradului mare de recidivă.

Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților, adoptat prin Rezoluția Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite din 17 decembrie 2015, în regula nr. 96, statuează că deținuții condamnați trebuie să fie asigurați cu posibilitatea de a munci și/sau să participe activ la reabilitare, cu condiția ca un medic sau alți specialiști medicali calificați să stabilească capacitatea lor fizică și mentală pentru muncă.

De asemenea, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei recomandă statelor membre ca autoritățile penitenciare să depună efortul de a oferi deținuților o muncă utilă și corespunzătoare. Munca deținuților trebuie să fie asigurată de către autoritățile penitenciare, cu sau fără concursul firmelor private, în interiorul sau exteriorul penitenciarului.

Este important de menționat că, în urma vizitei efectuate în perioada 14-25 septembrie 2015, Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), în raportul său către Guvernul Republicii Moldova a recomandat efectuarea eforturilor suplimentare pentru diversificarea programului de activități în afara celulei și, în special, pentru a oferi locuri de muncă pentru un număr cât mai mare de deținuți (pct. 85 din Raportul CPT).

Din experiența altor state în domeniul creării posibilităților de a munci pentru deținuți pot fi reținute programele diversificate de activități de muncă pentru toți deținuții doritori de a munci din Norvegia.

În Germania autoritatea de executare a pedepsei penale repartizează tuturor deținuților muncă economic rentabilă, iar în Spania toți deținuții au obligația să lucreze conform aptitudinilor sale fizice și mentale, în timp ce legea italiană consimte atât munca pentru administrația penitenciară, cât și munca pentru companiile private.

În Franța regulile și regulamentele prevăd luarea măsurilor posibile pentru a oferi locurilor de muncă celor care doresc să muncească. Cu toate acestea, conform datelor colectate, în 2011 populația penitenciarelor a înregistrat o rată a ocupării forței de muncă de 28%.

Legislația Greciei se referă la un sistem complex de oportunități de muncă în interiorul și în afara închisorii, în sectorul public și în cel privat, precum și pentru propriul profit al deținuților. Sunt aproximativ 5300 de posturi pentru 12.500 de deținuți în cele 34 de închisori din Grecia.

Astfel, avînd drept scop imperativ reorganizarea actualului sistem de executare a pedepselor penale privative de libertate, este absolut necesară consolidarea proceselor de reeducare a comportamentului condamnaților prin fortificarea mijlocului de corijare cum este munca social-utilă.

2. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin proiectul Hotărîrii de Guvern privind modificarea unor hotărîri ale Guvernului se propune majorarea plafonului limită de creare a locurilor de muncă în instituțiile de detenție de la 10% din plafonul de detenție la 15%.

Modificările propuse constau în amendarea pct. 560 din Statutul executării pedepsei de către condamnați, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 583 din 26 mai 2006 și pct. 13, subpct. 12 din Regulamentul de organizare și funcționare a Administrației Naționale a Penitenciarelor, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 437 din 15 mai 2018.

Actualmente, sistemul administrației penitenciare creează următoarele funcții necesare pentru realizarea activităților curente de întreținere a instituțiilor penitenciare, după cum urmează:

- bucătar;
- lăcătuș în construcție,
- tâmplar;
- tencuitor;
- electrogazosudor;
- electrician-montator rețele de iluminat;
- fochist;
- curățător de canale și tunele de canalizare;
- lăcătuș instalator tehnica sanitară;
- zugrav;
- dereticători; etc.

Drept urmare a majorării numărului de unități, vor fi create condiții benefice pentru realizarea

activităților curente ale instituțiilor penitenciare și ameliorarea continuă a condițiilor de detenție a condamnaților.

De asemenea, această modificare va crea premise pentru reducerea resurselor financiare alocate sistemului administrației penitenciare care sunt utilizate în scopul achitării serviciilor contractate cu agenții economici pentru efectuarea lucrărilor curente, activități care ar putea fi realizate de către persoanele condamnate fără a suporta cheltuieli suplimentare, altele decât cele necesare pentru remunerarea muncii prestate.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 1462 din 30 decembrie 2016 a fost aprobată Strategia de dezvoltare a sistemului penitenciar pentru anii 2016-2020. Astfel, Obiectivul general nr. 2, cu genericul „Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii sistemului penitenciar pentru îmbunătățirea condițiilor de detenție”, prezintă principale direcții de acțiuni, în scopul ameliorării condițiilor de detenție, situație care implicit presupune efectuarea mai multor acțiuni de reconstrucții și reparații.

Menționăm că realizarea parțială a acțiunilor propuse în Obiectivul general nr. 2, ar putea fi efectuată de către unitățile nou-create, prin implicarea condamnaților care au obținut profesii specifice în cadrul instruirii profesional-tehnice, petrecute în instituțiile penitenciare.

3. Fundamentarea economică-financiară

În contextul majorării cuantumului procentual al plafonului limită de creare a locurilor de muncă în penitenciare de la 10% la 15%, pentru implementarea proiectului Hotărârii de Guvern vor fi necesare circa 4753,3 mii lei.

4. Modul de încorporare a proiectului în sistemul actelor normative

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect de hotărâre nu va fi necesară modificarea altor acte normative.

5. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul hotărârii este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

Secretar de stat

Eduard SERBENCO